

Transskription af:

Den yderste grænse

13:6 Amy Johnson: Rekordpiloten, der på mystisk vis endte sit liv i Themsen

Vært og tilrettelægger: Bjørn Harvig

Medvirkende: Simone Aaberg Kærn, kunster og pilot med mange spændende flyrejser bag sig, bl.a. da hun fløj fra Danmark til Afghanistan under krigen, som blev til den smukke film, Smiling in a warzone. Simone er aktuell med værker på ARKEN, under udstillingen Group Therapy og så planlægger hun en ny flyekspedition, denne gang i Nordafrika på jagt efter Den Lille Prins.

Redaktør: Rikke Caroline Carlsen.

Intro: Du lytter til en podcast fra Nationalmuseets mediehus, Vores Tid.

Bjørn Harvig: Man kan ikke blive andet end imponeret over rækken af vilde forsøg, som piloten Amy Johnson kastede sig ud i, for at nævne nogle, i 1930 besluttede hun sig for at forsøge at blive den første kvinde til at flyve solo fra England til Australien. Året efter forsøgte Amy, nu med en makker, at blive de første til at flyve fra London til Moskva på én dag. De ville derefter fortsætte hen over Sibirien til Tokyo i den hurtigste tid fra England til Japan. Hun havde altså fart på, den gode Amy. I 1932 forsøgte hun at flyve den første solo flyvning fra London til Cape Town, og i '34 ville hun slå rekorden for den hurtigste flyvning fra England til Indien.

Amy Johnson lydclip: The idea obsessed my mind day and night, the mere wish to fly to Australia in record time rapidly proving through firm determination

Bjørn Harvig: Men én ting var de vilde rekordforsøg. En anden ting var hendes farlige arbejde som pilot under Anden Verdenskrig. Kvindelige piloter var der ikke ret mange af dengang, og med sin person beviste Amy, at kvinder sagtens kunne gøre det, som ingen mænd troede var muligt og måske at kvinder kunne være lige så gode piloter som mænd. I Amys tilfælde en gang imellem bedre. Med sit evigt optimistiske sind inspirerede Amy en hel generation af unge kvinder.

Amy Johnson lydclip: I am so proud to belong to the young people. I feel that of young people of this country are those who are doing things.

Bjørn Harvig: Men i 1941 blev Amy sendt afsted på en formentlig hemmelig mission. En flyvetur over Themsen til Frankrig, hvor alt desværre gik gruelig galt. Hvad skete der? Og hvad var Emmy egentlig i gang med? Det og meget mere vil jeg spørge dagens gæst om. Du lytter til Den yderste grænse. Jeg hedder Bjørn Harvig, og i denne sæson fortæller vi jo historier om de eventyrer, der gjorde det, som alle andre troede var umuligt, og i dag har besøg af min gode veninde Simone Aaberg Kærn. Velkommen Simone.

Simone Aaberg Kærn: Tak.

Bjørn Harvig: Og godt at se dig igen. Det er lang tid siden. Du har været på besøg flere gange i studiet her før og fortalt om dristige kvinder med vinger og herunder også om din egen helt utrolige flyvning fra Danmark til Afghanistan under krigen, som jo også blev til den smukke film Smiling In a Warzone. Simone, du er kunstner og pilot og aktuelt med værker på Arken under udstillingen Group Therapi. Og så går du og planlægger en ny flyekspedition, denne gang i Nordafrika på jagt efter den lille prins. Det lyder til, at jeg skal invitere dig ind endnu en gang. Det håber jeg.

Simone Aaberg Kærn: Ha. Om et stykke tid. Inshallah.

Bjørn Harvig: Simone, kan du ikke starte med at fortælle, hvad du synes, der er så fascinerende ved Amy Johnson, som vi skal tale om i dag?

Simone Aaberg Kærn: Amy Johnson er en fantastisk kvinde, og hun er interessant, fordi vi hører jo alle sammen om Amelia Earhart. Og så skal vi lige huske at sige, at Amelia Earhart jo, som var den verdensberømte kvindelige pilot, der var først over Atlanterhavet, og som i syvogtredive under forsøg på at flyve jorden rundt forsvandt spørløst.

Simone Aaberg Kærn: Men Amy Johnson er fra en periode, hvor flyveren er opfundet. Man kan rent faktisk gå til flyvning. Det er stadigvæk meget usædvanligt og det meste meget rige, hvis det er kvinder, der gør det. Men hende og hun er sekretær, og så binder hun broen fra den tid, hvor man kunne tage på rigtig eventyr og lave rekordflyvninger rundt i verden. Og så op til Anden Verdenskrig, hvor hun rent faktisk flyver militærfly.

Bjørn Harvig: Skal ikke bare starte med at komme ud på hendes første store rekord tur i 1930, hvor hun vil til, ja, over på den anden side af jorden. Hun vil til Australien.

Simone Aaberg Kærn: Hun vil til Australien, og der er en, der har fløjet før. Hun vil gøre det hurtigere. Hun vil flyve på 13 dage fra London til Brisbane, Australien.

Bjørn Harvig: Og ved vi, hvad der ligesom drev hende?

Simone Aaberg Kærn: Jeg tror bare, at hun vil ud på eventyr. Hun har lige fået flyvercertifikat. Jeg har selv prøvet det, men har fløjet lidt under et år, og så skal man ud på en rigtig lang flyvning, fordi det er jo det der er fantastisk og spændende, ud i det blå. Så afsted med Emmy Johnson. Hun tager en lineal, så tager hun et kort over jorden, og så slår hun bare en lige streg. Bum, fra London til Australien, og så smutter hun afsted. Og det går skidegodt. Medierne er ikke særlig interesseret i hende på det tidspunkt. De fleste mennesker tænker det her, det kommer ikke til at gå godt. Og hun flyver og flyver og flyver. Hun flyver ret langt ad gangen, så nogle gange fem til seks timer. Du skal forestille dig ligesom at hun flyver måske hundrede, 120, måske 140 kilometer i timen. Hvis vinden blæser fra vest, så kan det være, at hun måske kan komme op på 200 kilometer i timen. Men i hvert fald så flyver hun der ud af i nogle gode store chunks.

Bjørn Harvig: Hvad er det for en flyver, hun flyver i?

Simone Aaberg Kærn: jamen ved du hvad, hun flyver simpelthen i en åben biplan. Altså sådan dobbeltdækker flyvemaskine med to huller i bag ved hinanden, hvor hun sidder i det ene cockpit. Så hun sandsynligvis fuldstændig stashed op med tanke med benzin i omme i det andet cockpit.

Bjørn Harvig: Så hun kan tanke indefra, eller hvad?

Simone Aaberg Kærn: Altså hun sidder jo ude i det åbne og har en stor læderdragt på, læderflyverdragt på. Det er vildt koldt. Vinden flyver om ørerne på hende. Når det regner bliver hun våd og det er det. Det er sindssygt. Og så i den øverste vinge i midten, der ligger der en tank op i. Så prøv at forestille dig, at hun, mens hun flyver, så finder hun måske sin pind, som hun drejer med, den binder hun måske fast med sit sikkerhedsbælte. Så rejser hun så op i cockpitet på, og så er hun så ude i vinden, og så vender hun så om for at tage en dunk fra det bagerste cockpit, og så strækker hun armene ud for at hælde helle benzinen op i den øverste vinge, hvis hun står på sædet. Eller måske skulle hun lige op på kanten og holde fast i vingen, så kunne skrue proppen af tanken. Og så hælder hun benzin i mens hun flyver og får måske noget af det i hovedet. Ellers kan jeg ikke rigtig se hvordan hun kan flyve 5 til 6 timer af gangen i sådan en lille flyver, for tanken er vildt lille i den, men hun flyver i hvert fald fra London til Wien. Det har jeg ikke gjort i en. Der skal jeg helst ned et par gange undervejs og tisse. Jeg ved ikke, hvad hun har gjort... hun spiste masser af bananer måske det... eller så skal man tisse hele tiden. Og det er altså vildt svært, hvis man er sådan lidt at tænke på.

Simone Aaberg Kærn: Og hvis man tisser i den, så lugter den jo forfærdeligt. Så flyver hun fra Wien til Konstantinopel. Der har jeg i hvert fald også tre-fire stop undervejs. Det flyver hund i én bid. Så kommer hun til Aleppo og Bagdad, og et eller andet sted ind imellem der, der nødlandede hun ude i ørkenen, fordi hun flyver af sted. Og prøv at forestille jer, der er ikke nogen navigationsmidler. Nul GPS, ikke noget lækkert kort på mobiltelefonen, ikke nogen radio, så hun har ikke nogen muligheder for at pejle. Det eneste hun kan gøre er at kigge på sit kort, og så kan hun time det, og så kan hun prøve at beregne vinden. Men der er heller ikke særlig gode... Altså sådan noget Meteorologisk Institut virker ikke super godt og sådan noget det kan ændre sig, når

du flyver så langt så kan kompasset også ligesom drifte undervejs. Så hvis det er dårligt vejr... og hun må flyve i alt slags vejr, hvis hun skal slå den der rekord. Hun kan ikke kun flyve i godt vejr, jeg venter altid til solen skinner. Hun er bare fløjet derud af. Og denne her dag så hun altså på vej ned igennem Mellemøsten, flyver over ørken og lige pludselig så ser hun bare en kæmpe sky foran sig og ørkensandet dernede, det hvirvler op og det står som en mur, og det kommer bare imod hende i en hastighed, så hun ikke kan nå at vende om.

Bjørn Harvig: Det er kun sandstorm?

Simone Aaberg Kærn: Det er en kæmpe sandstorm og hun bliver hvirvlet ind i denne her sandstorm. Formår at lande flyveren og holde fast i den og prøve at gemme sig bag en sansegynge og sådan noget. Prøv at forestille dig din. Den her flyver er jo super let. Den er lavet af et træskelet, som der er stof hen over, og den formår hun at holde fast i. Og så kommer der en kæmpe storm. Heldigvis så ødelægger den ikke motoren fuldstændig, så efter stormen får hun gravet flyveren fri igen, og så prøver hun at skubbe den der ud af. Hun prøver at starte propellen og så skal I altså prøve at forestille jer, at hun skal ud og slå magneterne på, og så skal hun hive propellen for at starte motoren. Der er ikke nogen starter på den her flyver, så hun hiver propellen igen og igen og igen. Til sidst springer motoren i gang og hun starter, og så kan hun så lande i. Bara Abbas, Karachi. For hun når Indien på bare seks dage og på det tidspunkt, så vågner pressen.

Bjørn Harvig: Ja, for det var mit næste spørgsmål. Har de fulgt med? Det må man jo have...

Simone Aaberg Kærn: Nej for de har bare tænkt, den pige der. Den der. Sekretæren. Hun er sekretær for London. Det går aldrig godt. Hun har haft flyvercertifikatet i mindre end et år.

Bjørn Harvig: Men seks dage til Indien?

Simone Aaberg Kærn: Det er jo helt sindssygt, og det er altså også en rekord på det her tidspunkt. Så vågner verdenspressen. Alle er med derude. Dut, dut, dut, dut, dut, dut, dut, dut. De morser rundt omkring: hvor er Amy Johnson?

Bjørn Harvig: Ja og hvor lander hun næste gang?

Simone Aaberg Kærn: Næste gang, så lander hun i Nord Indien, lige midt i Indien Jhansi. Så lander hun i Calcutta. Det går stadigvæk godt. Hun flyver over bugten til Rangoon, Myanmar i dag. Det Amy Johnson måske ikke har vist det er at der er noget der hedder monsun. Når det monsun, så stormer det og så regner det og sådan en lille flyver, den har det ikke godt med det, så hun bliver tvunget ned igen. Denne gang af en regnstorm.

Bjørn Harvig: Du har taget billeder.

Simone Aaberg Kærn: Jeg har simpelthen taget et billede med. Prøv engang at se her. Det er mudret.

Bjørn Harvig: Ja, fortæl lige hvad det er vi ser og ser på.

Simone Aaberg Kærn: Vi er i en regnskov. Det regner. Folk er drivvåde. Der er sindsyg meget mudder. Så hun har forsøgt måske at lande på en vej eller en eller anden plads. Og hun er skreddet ud i muddret. Hendes dæk er punkteret. Der er revet et stykke af det der holder vingen. Den her strut, som holder vingen.

Bjørn Harvig: Det er jo stofvinger.

Simone Aaberg Kærn: Og der er revet hul i stoffet og propellen er knækket på det smukke fly Jason. Og hun elsker Jason. Jason er hendes ven, som har et bankende hjerte, som hun lytter på, og som hun snakker med under hele turen. Jason er hendes, hendes kammerat. Og Jason er jo bygget af de havilland, som var en fyr som var helt vild med insekter og en gipsy moth, og opkaldt efter en natsværmer. Så haleroret er også en smuk sådan sommerfuglvingeformet. Og den her flyver, den ser ikke godt ud på det her billede kan du nok se. Men hun går i gang med at finde nogen, der kan hjælpe hende. Og hun finder nogen, som er på sådan et teknisk institut, og så finder de nogle skjorter. Og så ribber hun skjorterne op, og så får hun nogle lokale syersker til at hjælpe hende med at sy skjorterne sammen. Og så reparerer de simpelthen vingen, og så syr de vingen igen.

Bjørn Harvig: Hun reparerer sine vinger med skjorter.

Simone Aaberg Kærn: Jeg har fundet nogle steder, hvor der står, at det er sådan nogle skjorter, som er lavet af en flyver, som er crazy under første verdenskrig. Det lyder som en lidt mærkelig historie, men det er ret interessant det her med at der er nogle syersker, der hjælper hende med at sy vingerne, og så er der nogle fra Teknisk Institut, som hjælper hende med propellen. Der skal snittes en ny propel, og så er der et hjul, der skal repareres.

Bjørn Harvig: Lidt om hendes baggrund altså inden hun egentlig kommer ind i denne her flyver i 1930. Hvad er det for nogle kvalifikationer hun har?

Simone Aaberg Kærn: Altså hun hun er jo sekretær.

Bjørn Harvig: Ja.

Simone Aaberg Kærn: Og så har hun set en flyveplads, og på det her tidspunkt for at flyve, så skal man altså også kunne reparere flyveren. Det er helt almindeligt, at crashe en flyver, så hun uddanner sig først til flymekaniker. Og det er jo en ret god ting. For eksempel her, også i ørkenen, hvor hun kan rense sit oliefilter og den slags. Du tager ikke på sådan en tur, hvis du ikke har en skruetrækker med og ved, hvordan du bruger den. Så er hun uddannet pilot og har ganske få timer.

Bjørn Harvig: Det er jo noget af en tur at tage på. Uden den store erfaring

Simone Aaberg Kærn: Det er helt helt helt sindssygt.

Bjørn Harvig: Derfor endnu mere fascinerende.

Simone Aaberg Kærn: Det er dybt fascinerende, altså hun kommer fra denne her familie, som er velhavende middelklasse. Hendes far har en fiskeributik og, import eksport tror jeg, og jeg tror det der navn, det er vistnok navnet på hendes fars firma, Jason, så han er lidt sponsor på den og sådan noget. Men det er ikke big money vi snakker her. Det er en lille familie, sådan du og jeg, hvis vores unger skulle af sted, ikke sådan noget i den stil der.

Bjørn Harvig: Wauw

Simone Aaberg Kærn: Det er helt fjollet, altså.

Bjørn Harvig: Simone, får de fikset Jason, altså efter det her crash.

Simone Aaberg Kærn: Selvfølgelig gør de det. Hun skal jo til Australien. De får den fikset hurtigt. Men hun kan godt se, at hendes tidsplan er i gang med at ryge, så det gælder bare om at komme ud i luften. Så lige så snart propellen er skruet på. Hun rykker i den, hun hiver i propellen. Den starter. Ved første forsøg kommer hun i luften? Hun når lige at komme op over regnskoven og flyver der ud af, men hun begynder at blive lidt usikker, da banken i maskinen. Måske er propellen ikke helt afbalanceret. Så ser hun en lysning, hun ser huse, og så lander hun. Og i det øjeblik hun lander, så er der en garnison af britiske soldater. Det her er jo britiske kolonier over det hele, som kigger forbløffet, som denne sommerfugl lander. Så hjælper de hende lige med at teste maskinen, og så er det bare lynhurtigt i luften og videre igen.

Bjørn Harvig: Gad vide, om de har hørt om hende?

Simone Aaberg Kærn: Vi ved det ikke. Vi ved bare, at de var dybt forbløffede over, at der er landet en flyvemaskine. Det er jo ikke noget, der er almindeligt at se på det her tidspunkt.

Bjørn Harvig: Og så med en ung 27-årig [?].

Simone Aaberg Kærn: Ha. Håret der blafrer, og hun er nok godt beskidt på det her tidspunkt. Så tager hun til Bangkok, og så flyver hun sydpå, men over ret meget vand. Hvis man ligesom tænker på, at man skal over meget vand, så prøver man at finde nogle øer. Så når man kigger på hendes rute, så kan man se at hun går ligesom hele tiden efter nogle øer og flyver mindst muligt over vand, men alligevel så lige linjer som overhovedet muligt for at slå denne her rekord, så hun tager sindsygt mange chancer så vidt jeg kan se her på denne her tur. Og mange gange der må hun miste... når det er varmt og det er også monsun, så må man forestille sig at der er masser af skyer hun nu bliver slået rundt i luften. Det regner ind, hun kan ikke se noget. Det er umuligt at se noget på det her sprit-kompas. Det ryster helt vildt. Så mange gange må der også være håb. Jeg håber, at hun er blevet religiøs eller et eller andet. Men hun har jo levet på polsk, så jeg ved ikke. Men i hvert fald så når hun Signora, Singapore Jamal og verdenspressen er med hende. Og hver gang hun lander, så er der en større og større menneskemængde, som begynder... De står og håber, familien sidder derhjemme og knuger hænderne, for nu skal vi over med rigtig meget vand.

Bjørn Harvig: Hvordan ser det ud med rekorden?

Simone Aaberg Kærn: Rekorden begynder at halte. De 13 dage er gået. Hun kommer ikke til at slå rekorden, men nu begynder folk bare at heppe på hende, for det her er jo helt vildt. Hun er den første kvinde i hvert fald, som gør det her. Verdenspressen, alle derhjemme, London, alle knuger hænderne for at det skal gå godt for den sidste bid mod Australien, mod Darwin over åbent vand. Og de venter. Og de venter. Og de venter. Hvor er hun? Vejret er godt, men det er diset. Nej, man kan ikke se det. Og så derude En lille bitte prik. Det er en lille pige, der ser hende først. Er det en sommerfugl? Hvad er det? Er det et sandkorn? Nej, det er Amy Johnson er på vej ind til landing på de sidste dampe i maskinen og lander med støvskyerne rejsende efter sig. En vild folkemængde løber ind, skubber politiet til side og omringer flyveren, før hun kan nå at stoppe propellen, og hun bliver flået ud af flyveren, løftet på armene, og hun er skrækslagen for, at hendes flyver skal blive fuldstændig flået fra hinanden, for folk vil jo lissom have en splint fra Jesus kors. Det her, det er helt, helt ekstraordinært.

Amy Johnson lydclip: But I'm not going to make a speech. It's absolutely impossible. I'm only going to say thank you to you all very very much indeed for your hearty welcome.

Bjørn Harvig: Det er simpelthen den kvindelige Lindberg, ikke?

Simone Aaberg Kærn: Lady bird Lindberg blev hun kaldt.

Bjørn Harvig: Og så vil jeg bare lige sige den scene der er i Darwin er vild. Men da hun kommer hjem til London... altså jeg sidder her og får fuldstændig kuldegysninger når jeg tænker på det, at den parade der er hundrede tusindvis af mennesker i London. Børn, der løber ved siden af den åbne bil, hun sidder på bagsædet af og vifter ud til folk. De går helt bananas.

Simone Aaberg Kærn: Ved du hvad, Bjørn. Det skal vi simpelthen høre.

Bjørn Harvig: Har du fløjet den tur selv, Simone?

Simone Aaberg Kærn: Jeg har fløjet en del af den her tur. Cirka halvdelen. Det tog mig tre måneder.

Bjørn Harvig: Og hun gjorde det på hvad?

Simone Aaberg Kærn: Hun gør det på 19 dage.

Bjørn Harvig: Wow. Året efter, '31, der flyver hun London-Moskva, hurtigste tur videre over Sibirien til Tokyo, ti dage. Den hurtigste tur nogensinde fra London til Tokyo. To år senere. London-Cape Town.

Simone Aaberg Kærn: Og det er min kæreste Jim. Han flyver den først, og så slår hun hans rekord, og så slår han hende.

Bjørn Harvig: Det er ret vildt forhold de har de to.

Simone Aaberg Kærn: Og så skal de også over Atlanten, hvilket de klarer og crasher på en sandstrand.

Bjørn Harvig: De har et kortvarigt forhold. Hun bliver gift. Han frier til hende, efter de har kendt hinanden nogle timer.

Simone Aaberg Kærn: De er et vildt couple dem der. Han hedder jo Jim Something Whiskey, ikke?

Speaker5: Og der går også Whiskey i den?

Simone Aaberg Kærn: Der går lidt Whiskey i den, og de crasher den smukkeste flyver i hele verden, Kometen også på en anden rekord-breaking og der kan man bare se, at alt er gået galt på den tur. Jeg tror simpelthen de har slåset i flyveren, for de bliver skilt kort tid efter.

Bjørn Harvig: Inden krigen starter, skal jeg huske og spørge dig, fordi jeg ved det også betyder meget for dig, Simone, det her med, at hun jo også kommer til at hjælpe mange andre unge kvinder, der går med samme drøm, så i stedet for hun betragter dem som konkurrenter, så tager hun dem til sig. Hvorfor er det, de her unge kvinder ikke kan få hjælp af andre end hende?

Simone Aaberg Kærn: Amy Johnson er jo hjulpet frem af rigtig mange mænd, sandsynligvis. Men hun er også selv blevet hjulpet af Amelia Earhart, for eksempel.

Bjørn Harvig: Meget berømt.

Simone Aaberg Kærn: Og man ser Amelia Earhart og hende sammen, og de laver sammen den her gruppe, som jeg også har fået hjælp af, som hedder The Ninety-Nines, som er en aktiv kvinde flyvegruppe over hele verden idag. Da jeg voksede op, så fik vi altid at vide at kvinder er hinanden værst. Det passer simpelthen ikke.

Bjørn Harvig: Altså at kvinder konkurrerer mod hinanden og ikke hjælper hinanden?

Simone Aaberg Kærn: Amy Johnson er faktisk et ret godt eksempel på hende, fordi der er to piger, Pauline Gower og Dorothy Spicer, som er i gang med at uddanne sig som flymekanikere, fordi de gerne vil lave et firma sammen. Problemet er, at når du er kvinde og flymekaniker, så er der altså ikke nogen af drengene, der vil have, at du piller ved deres maskiner. Men Amy Johnson er jo lige kommet tilbage og er super populær. Og hvad gør hun? Hun lader de her to piger skruer på sin flyver og laver så et photoshoot af det. Og det gør jo, at kvinderne bliver blåstemplet. Og de her to piger, de laver så det første kommercielle flyselskab ledet af to kvinder, hvor den ene er piloten og den anden er flymekanikeren. Og Pauline Gower, hun er en ligesom Amelia Earhart, som er sådan lidt feministisk, og hun er også politiker, og hun kan se, at nu kommer Anden Verdenskrig til at bryde ud om et øjeblik, og vi skal bare ikke være i samme situation som Første Verdenskrig, hvor stort set ingen kvinder fik lov til at flyve. For hvis kvinderne ikke flyver under den krig, der kommer, så kommer vi ikke til at være med i flyve industrien, fordi det er der, pengene er. Det er der, hvor båndene bliver bundet.

Bjørn Harvig: Krigene skaber også fremtiden.

Simone Aaberg Kærn: Krigen skaber fremtiden, og den skal man være en del af. Så Pauline Gower hun sørger for at der bliver lavet programmer på de engelske skoler, hvor hun putter en kvinde i hver klasse, og så bliver de uddannet til pilot. Og så opdager den almindelige befolkning ikke, at det er soldater, vi er i gang med at lave. Så da krigen bryder ud, er der rigtig mange

kvinder, der kan flyve, og hun får så skubbet ind. Hun laver en organisation som hedder Air Transport Auxillary, hvor kvinder og mænd, som ikke er direkte militærpiloter, kan hjælpe krigsindsatsen ved at flytte fly fra fabrikkerne og reparationsfaciliteter ud til de her airbases, hvor de så kan blive brugt.

Bjørn Harvig: Og så skal vi tilbage til Amy, fordi hun bliver hyret.

Simone Aaberg Kærn: Så Pauline Gower hyrer Amy.

Bjørn Harvig: Ja, fordi det bliver jo så desværre også afslutningen på hendes liv. Hun får job som pilot.

Simone Aaberg Kærn: Ja, i '41. Øh Amy Johnson ligesom rigtig mange andre dygtige piloter, transporterer fly til reparationsfaciliteter. Det kunne også være Churchill hun flyver med, så hun kan risikere at flyve i meget sønderskudte fly. Hun kan flyve 117 forskellige fly og jeg sidder med hendes Fairy pilot notes her. Det er en lille bog, et lille ringbind, sådan lidt under A5 størrelse. Og i denne her bog, så er der, den er 2,5 centimeter tyk, og der er sådan et lille papstykker for hvert fly. Der er 117 forskellige fly i den her bog. Normalt så skal man omskoles til de fleste forskellige flytyper, men det her er alt fra en et-motors flyver hun fløj til Australien i til fir-motorede Lancaster bombefly. Nogle af dem kommer også ud, og så opdager de, de her piloter, så opdager de. Der er ikke nogen propel på flyvemaskinen. Det er de første jet Gloster Meteor flyvere. De flyver hvad som helst. De er vel piloter. Der er vinger på i det mindste.

Bjørn Harvig: Og hun flyver det hele?

Simone Aaberg Kærn: Hun flyver det hele.

Bjørn Harvig: Hvad er det, der sker denne her skæbnesvangre dag?

Simone Aaberg Kærn: Denne her skæbnesvangre dag? Og nu skal jeg lige tage et kort frem, fordi at man bliver næsten nødt til at se det her kort, hvis man er sådan helt oppe mod Skotland oppe i Prestwick. Der henter hun en flyver. Det er januar, det er koldt, Det er rigtig dårligt vejr. Det er icing-fog, altså det er tåget, og der er mulighed for is i skyerne. Hun skal flyve ned til Oxford, til en militærbase dernede og aflevere flyet. Det er en To-motors Oxford, som hun flyver. Det er et lille passagerfly. Der kan være cirka otte mennesker i det. Der kan være to piloter i, og hun flyver alene. Hun vælger at flyve, selv om hun bliver frarådet at flyve den dag. Og man kan spørge sig selv, hvorfor vil en så erfaren pilot alligevel i luften.

Bjørn Harvig: Så du tænker det er vigtigt?

Simone Aaberg Kærn: Jeg tænker, der er et eller andet, der er meget, meget vigtig.

Bjørn Harvig: Hvis man kigger på kortet, jeg sidder også og kigger på det, Simone, så vil jeg sige sådan cirka halvvejs, der bryder hun ret kraftigt fra den planlagte rute.

Simone Aaberg Kærn: 5 graders fejl for en så professionel pilot er måske fornuftigt. Det kan ske, men det blæser ikke specielt meget den her dag. Hun ender i hvert fald 30 grader off course, hvis man tager en lineal og lægger den på [Preston] og så går ned til Calais, som jo er i Europa ovre på den anden side af kanalen...

Bjørn Harvig: På den franske side.

Simone Aaberg Kærn: På den franske side. Så kommer man direkte over det punkt, hvor hun forsvinder. Så det synes jeg lige, vi skal tænke over.

Bjørn Harvig: Der er et skib, der ser hende formentlig på hendes vej tilbage mod England, slået ud i faldskærmen. Hun ligger i Themsens.

Simone Aaberg Kærn: Der er overskyet. Der er rigtig dårlig sigt. Og når man kommer ud af London, så kommer man ud i sådan en bugt. Herude ligger der ret mange skibe. Der ligger militærskibe herude og holder øje med tyskerne. Og der er en udkigspost, som ser en faldskærm komme ned og ryge i vandet og med det samme bliver der sat afsted efter piloten, som rammer vandet. Der er en sømand, som ser en anden skikkelse i vandet. De kaster en line ud til personen i vandet, men måske er det så koldt, så personen ikke kan gribe fat i tovet. Så en sømand, en officer er resolut hiver jakken af, springer ned for at redde personen i vandet, formår ikke at gribe fat. I det øjeblik så hugger skibet i vandet, og i det øjeblik så forsvinder personen med faldskærmen.

Bjørn Harvig: Grunden til at du siger 'person', så er det, at det måske er Amy?

Simone Aaberg Kærn: Vi ved det ikke. Der bliver set måske to personer i vandet. Jeg har hørt en beskrivelse hvor at der er et andet skib, som også forsøger at komme til hjælp. Propellen står ikke stille og den her bylt som man ser i vandet bliver suget ind i propellen. Så er der nogen der mener at Amy Johnson hun bliver hugget til småstykker. Hun bliver aldrig fundet igen. Men man finder flyet. Man finder hendes taske. Hun er væk. Hun er forsvundet i bølgerne, og tilbage er der et stort spørgsmålstejn. Hvad skete der?

Bjørn Harvig: Hvad tror du, der skete?

Simone Aaberg Kærn: Der er teorien, at hun bliver skudt ned.

Bjørn Harvig: Friendly fire. Englændere har skudt ned og ikke vidst hvem hun var.

Simone Aaberg Kærn: Der er overskyet. For at skyde nogen ned, skal du kunne se dem på det her tidspunkt. Det er usandsynligt. De nærmeste batterier er langt fra. Så kunne være skudt ned af tyskerne. Det kunne godt være sket. Så skulle der være huller i den flyver man finder. Hun er løbet tør for benzin. Det er hun sandsynligvis, fordi det er rigtig, rigtig dårligt vejr. Det kan være meget svært at lande. Hun har ikke nogen radio ombord. Hun bruger den i hvert fald ikke. For at komme ned igennem skyer, hvis du ikke har navigationshjælpemidler, så har du brug for en, der sidder på en radio og taler dig ned igennem skyerne. Det kræver at du har en radio. Det har nogen ikke, bruger den i hvert fald ikke. Så tilbage står faktisk spørgsmålet, hvorfor flyver en så rutineret pilot i så dårligt vejr? Hvorfor kommer hun 30 grader ud af kurs? Hvorfor skal en så rutineret pilot i luften på det her tidspunkt? Her er teorien, at hun har hentet en eller anden hemmelig agent i Frankrig.

Bjørn Harvig: Hold da op.

Simone Aaberg Kærn: Det ved vi om 40 år eller sådan noget, når arkiverne bliver frigivet.

Bjørn Harvig: Hun har med meritterne i orden. Hun er en vanvittig dygtig pilot. Hun er også en kvinde. Jeg tænker, hun kan gå under radaren bedre end en mand.

Simone Aaberg Kærn: Tja, spændende er det i hvert fald.

Bjørn Harvig: Det er i hvert fald vildt.

Simone Aaberg Kærn: Men det er jo også spændende at tænke på. Hvad ville hun have gjort, hvis hun havde levet videre? Efter krigen, så er der jo virkelig mange dygtige piloter i det hele taget, der er også rigtig mange kvinder, de får det ret svært. Deres mandlige kollegaer har det med at strejke, hvis de prøver at flyve passagerfly eller den slags. Så rigtig mange af dem starter deres egne firmaer, og det tror jeg også, at mit Johnson havde gjort. Hun kunne jo lave regnskaber. Hun var sekretær, hun havde planlagt sin egen flyvninger, og hun er eksekutiv, så jeg er overbevist om, at hun sandsynligvis havde skabt sit eget flyselskab, som sikkert havde haft succes, for hun havde haft succes med stort set alle sine missioner, selv om hun havde crashet mange gange. Men sådan er det med alt, risiko og alt erhverv. De fleste erhvervsdrivende, som virkelig er drevet til noget, de har også nogle fejl og nogle crashes undervejs. Og det vidste hun var en del af pakken.

Bjørn Harvig: Som er vi kommet til vejs ende, Simone.

Simone Aaberg Kærn: Ja.

Bjørn Harvig: Jeg vil bare sige tusind tak for dit besøg og så ønsker dig alt held og lykke.

Simone Aaberg Kærn: Og husk derude, I skal bare tage på eventyr, det er for fedt!

Bjørn Harvig: Held og lykke i Nordafrika. Jeg følger med og glæder mig til vi ses igen. Den yderste grænse er produceret af Bjørn Hartvig og Kristoffer Errboe Roland Mont for Vores Tid. Redaktør er Troels Donnerborg og Rikke Caroline Carlsen. Hvis du vil høre flere spændende historiske podcasts, så klik ind på vorestid.dk eller dér hvor du normalt finder din podcast.

Outtro: Du har lyttet til en podcast fra Nationalmuseets mediehus, Vores Tid.

[Vores Tid – Nationalmuseets Mediehus](#)

[13:6 Amy Johnson: Rekordpiloten, der på mystisk vis endte sit liv i Themsen](#)

Produceret af Vores Tid